

Ábyrgd, stöðufesti og breiðar semjur

*Samgonguskjal millum Fólkaflokkinn,
Sambandsflokkinn og Javnaðarflokkinn*

Aðalmálið hjá samgonguni er at taka ábyrgd. Tað gera vit, Fólkaflokkurin, Sambandsflokkurin og Javnaðarflokkurin, við at finna felags loysnir og breiðar og varandi semjur.

Búskaparliga gongur væl í Føroyum, men neyðugt er støðugt at brynja okkum til avbjóðingarnar, ið liggja fyri framman. Hetta gera vit við nýskipanum, ábyrgdarfullum fíggarpolitikki og íløgum í framtíðina.

Burðartalið hevur verið fallandi. Samstundis sum ung fólk flyta av landinum, og ein ov stórir partur ikki kemur heimaftur.

Tí er samgongan samd um at gera munagóð átøk fyri barnafamiljurnar og á bústaðarmarknaðinum. Vit vilja betra um útbúgvingarumhvørvið, barsilsskipanina, fíggarligu korini hjá barnafamiljum, bústaðarútboðið, so familjur og ung hava ráð til at velja Føroyar.

Føroyum tørvar fleiri uttanríkispolitiskar heimildir, og tí er samgongan samd um at taka upp samráðingar við donsku stjórnina við tí endamáli, at Føroyar fáa limaskapir í altjóða samstørvum, ið vit ynskja. Endamálið er, at Føroyar skulu fáa staðfest sjálvsavgerðarrætt í øllum viðurskiftum, ið viðvíkja Føroyum.

Økt útlendsk tilflyting hevur við sær avbjóðingar, sum vit mugu taka okkum av. Vit skulu hava ein útlendingapolitikk, sum tálmar útlenskari tilflyting, men samstundis tryggjar fleksibilitet á arbeiðsmarknaðinum.

Fyri at røkka okkara málum og tryggja framtíðar Føroyar er neyðugt, at vit, sum politikkarar, taka ábyrgd og arbeiða saman. Tað ger hendan samgongan, har trýggir stórir flokkar, finna felags loysnir innan fyri útbúgving, vinnu, vælfærd, orku og umhvørvi.

Við at fáa øll við, geva valdið til fólknið og møtast á miðjuni.

Føroyar og útheimurin

Verandi karmar geva ikki Føroyum tær neyðugu uttanríkispolitisku heimildirnar, ið skulu til fyri at umboða okkum úti í heimi.

Vit skulu vera við, har avgerðirnar verða tiknar. Tí fara vit at samráðast við donsku stjórnina fyri at fáa limaskapir í altjóða samstørvum; herundir gera ella knýta okkum upp í altjóða avtalur, so sum fríhandils- og tvískattaavtalur.

Føroyar skulu fáa staðfest sjálvsavgerðarrætt í øllum viðurskiftum, ið viðvíkja Føroyum.

Ríkisveitingin verður fastfryst á 541,8 mió. kr.

Vit fara at kanna møguleikan fyri lima- ella atlimaskapi í EFTA, so vit kunnu fáa fleiri handilsavtalar.

Arbeiðið við fríhandilsavtalu við ES og onnur lond, har marknaður er fyri okkara útflutningsvørum, verður styrkt.

Vit skulu framhaldandi vera ein sjálvsagdur partur av NATO og vesturheiminum. Allar avgerðir á verju- og trygdarøkinum, ið viðvíkja Føroyum, skulu góðkennast av føroyskum myndugleikum.

Yvirtøkur verða framdar í semju millum samgonguflokkarnar.

Vinna

Føroyskt vinnulív er grundarlagið undir okkara búskapi og velferðarsamfelagi. Tað eru fyrirkurnar – á sjógvi og á landi – sum skapa arbeiðspláss, virðisøking og skattainntøkur. Tí er ein greiður, støðugur og framskygdur vinnupolitikkur avgerandi fyri menningina av Føroyum næstu árinum.

Komandi fýra árinum eiga vit at seta okkum greið mál: at skapa betri karmar fyri vøstri, nýskapan og kappingarføri í øllum vinnum okkara, eitt nú við íblástri úr Vakstrarforum.

Í fiskivinnuni á sjógvi er avgerandi, at vit tryggja støðugar og álítandi karmar. Vit eiga at hava ein langtíðar fiskivinnupolitikk, sum tryggjar burðardyggja gagnnýtslu av tilfeinginum, samstundis sum hann gevur vinnuni arbeiðsfrið og møguleika at menna seg.

Vit skulu hava eina loyvisskipan við 10 ára loyvum.

Átøk eiga eisini at stuðla upp undir nýggja tøkni, betri gagnnýtslu av rávøru og hægri virðisøking.

Vit eiga at arbeiða fyri, at meira av virðisøkingini fer fram í Føroyum, og at fyrirkurnar hava góðar møguleikar at menna framleiðslu, vøru og útflutning. Tað krevur kappingarførar orkuprísir, góðar flutningsloysnir og støðugar arbeiðsmarknaðartreytir.

Alivinnan skal hava greiðar og støðugar karmar, sum byggja á burðardygd, lívfrøðiliga trygd og kappingarføri. Loyvisskipanir og regulering skulu vera greiðar og fyrisitingarlaga lættari.

Støðan í heiminum við hækkingi orkuprísar ávirka virksemið hjá alivinnuni nógv. Í semju við avtalupartarnar av tøkugjaldsskipanini verður hugt at, um skipanin kann endurskoðast við atliti at heimsstøðuni.

Vit eiga at styrkja karmarnar í shipping- og tænastruvinnuni, so Føroyar verða maritimt knútapunkt í Norðuratlantshavi. Hetta við at menna havnir, talgilda infrakervið og altjóða samstarv.

Vit skulu stuðla undir vitanartungar tænastr – eitt nú innan fyri KT, ráðgeving og fjarskifti.

Vit skulu gera ein politikkk innan fyri vitlíki, ið skal vera við til at menna samfelagið, tryggja kappingarførið hjá Føroyum og gerast ein drívmeqi fyri vøkstri í samfelagnum.

Ferðavinnan hevur stórar vakstrarmøguleikar, men krevur javnvág. Vøktur skal fara fram á ein burðardyggan hátt, sum leggur upp fyri fyri náttúru, lokalsamfeløgum og infrakervi.

Landbúnaðurin hevur bæði búskaparligan, mentanarligan og tilbúgvingarligan týdning, og í einari ótryggari tíð er týðandi at styrkja føroyska matframleiðslu. Við greiðum og støðugum kørmum, betri lendisætlanum og tryggum ræðisrætti kunnu vit økja íløgur og menna vinnuna, har støða festarans verður endurskoðað.

Landbúnaðurin hevur eisini ein týdningarmiklan leiklut í ferðavinnuni, og menningin eigur at byggja á gott samstarv og virðing millum partarnar.

Smærri fyrirtøkur skulu hava góðar karmar at virka undir, eitt nú lættari umsiting, skjótari málsviðgerð, betri atgongd til fígging og stuðul til íverksetan, nýskapan og gransking. Sjálvstøðug vinnurekandi skulu hava betri atgongd til almennar skipanir, so sum barsils- og dagpeningaskipanina.

Betri karmar fyri nýggjum vinnum skulu mennast. Eitt nú við royndum við fiskiskapi av reyðæti og eftir mesopelagiskum fiskasløgum.

Málið er greitt: Meira virðisøking, fleiri arbeiðspláss og einar sterkari, burðardyggari Føroyar.

Skattur og avgjöld

Fólk skulu ikki áleggjast fleiri skattir og avgjöld.

Barnafrádrátturin skal hækast stigvíst næstu árin.

Fyribilstiltøk verða sett í verk fyri at lætta um hjá fólk, nú oljuprísirnir eru hækkaðir munandi.

Skattaskipanin skal javnast samsvarandi prís- og lønarvøkstrinum.

Møguleiki skal vera fyri at stovna eina skattafría íløgusparikontu við hámarki upp á 250.000 kr, ið verður skattað við 35 prosentum við útgjaldi.

Samdøgurs- og uttanlandsfrádrátturin minskar ikki meira, og frádrátturin verður givin í skattinum fyri gjald til NAV, og heilsutrygdargjald verður rindað.

Samráðingar verða tiknar upp við kommunurnar um heimild til at hækka botnfrádráttin.

Partafelagsskatturin fyri fíggjarfyrirøkur skal hækkað upp í 22 prosent.

Løgur

Tað er gott og neyðugt at fremja útbyggingar av okkara samfelagi. Javnvág skal vera millum fløgur á útbúgvingar-, almanna- og heilsuøkinum og samferðslukervinum.

Samgongan fer at gera eina langtíðarløguætlan fyri næstu 10 árin. Miðað verður eftir, at løgukarmurin er áleið 8 prosent av samlaðu fíggjarlógini.

Vit skulu gera eina skipan, so almennar fløgur í ‘lætt umsetiligar’ ognir kunnu verða avskrivaðar við tíðini.

Meðan bíðað verður eftir, at tilboðini til Suðuroyartunnilin koma inn, verður kannað, hvør best móguliga fígging er.

Samgongan er greið yvir tær avbjóðingar, ið Suðuroyggjin og útoyggjarnar hava, og vil virka fyri javnbjóðis menningarmøguleikum um alt landið.

Bústaðir

Ein hin størsta forðingin fyri fólkhavsketri er vantandi bústaðarútboð. Ferð skal setast á at fáa fleiri bústaðir til vega.

Vit skulu økja um útboðið og betra móguleikarnar hjá ungum at eiga og leiga ein bústað. Land, kommunur og privat skulu saman lyfta uppgávuna.

Felagið Bústaðir skal byggja almannagagnligar bústaðir til ung, lesandi og lærlingar, eldri og til fólk við serligum tørvi um alt landið.

Vit vilja endurskoða Bygningakunngerðina og laga hana til føroysk viðurskipti.

Viðgerð og málsviðgerð av matrikkulering skal ganga skjótari, og móguligt skal vera at bjóða part av tænaðum út til privatar at avgreiða.

Kostnaðir í sambandi við matrikkulering og tinglýsing verða endurskoðaðir.

Byggisamtyktir skulu frameftir bert góðkennast av kommunustýrum við kærmyndugleika hjá landsmyndugleikum.

Kommunur skulu hava størri frælsi at prísáseta grundøki.

Leigustuðul verður latin húskjum, sum hava lágur inntøkur.

Avskrivningarreglur fyri langtíðarleiguíbúðir skulu tillagast.

Tey, ið byggja bústaðir, kunnu fáa part av MVG'num afturborið, tó við hámarki fyri upphædd og stødd av búeindini, heldur enn rentustuðul. Lógin fær sölsetursáseting, og hámark verður ásett til áleið 60 m² fyri íbúðir og 160 m² fyri sethús.

Ein bústaðargrunnur verður stovnaður. Hesin skal styrkja møguleikarnar hjá fyrstuferðskeyparum at koma inn á bústaðarmarknaðin.

Vit vilja tryggja góðsku við at krevja løggilding fyri handverksmeistarar – við yvirgangsskipan fyri verandi aktørar.

Vit skulu gera skipanir, ið eggja til langtíðarleigu heldur enn stuttíðarleigu.

Skattur av sølu av fastogn verður endurskoðaður við atliti til at tálma spekulatióin. Málið er at seta hetta í verk í 2029.

Heilsumál

Visjónin er, at føroyska heilsuverkið skal vera á stigi við bestu heilsuverkini í heiminum.

Heilsupolitikkurin skal stuðla undir, at vit halda okkum frísk og fyribyrgja sjúku, so leingi sum gjørligt.

Heilsupolitikkurin hevur sum høvuðsendamál at:

- styrkja fyribyrging og heilsufremjan
- tryggja, at røtt og dygdargóð viðgerð verður veitt á røttum stað og til rætta tíð
- leggja stóði undir politiskar, fakligar og almennar raðfestingar, sum styrkja vælferðina í samfelagnum
- tryggja, at heilsuverkið mennist burðardygt og haldført, so tað eisini í framtíðini kann veita øllum borgarum dygdargóðar tænar

Málið er eitt sameint sjúkrahúsverk við trimum sjúkrahúsum í menning. Vit eiga ikki at hava dupultfunktióinir, men styrkja profilin hjá hvørjum sjúkrahúsi sær.

Vit skulu styrkja heilsutænar um alt landið.

Dentur skal leggjast á fyribyrging og heilsufremjan.

Tilboð um íleguberarakanningar skulu bjóðast samsvarandi tilmælum frá Heilsustýrinum.

Barna- og ungdómspsykiatriin skal styrkjast, so bíðitíðirnar til útgreining verða stytta, og viðgerð kann bjóðast skjótt.

Vit skulu gagnnýta tøkniligu framrotini, eitt nú í vælferðartøkni.

Vit skulu styrkja lággáttartænastur og halda á við verandi verkætlanum.

Vit skulu skipa eina endurmenningar- og endurvenjingareind, sum tryggjar neyðuga viðgerð og samskipan, har sjúklingurin hevur eitt stað at venda sær til.

Fleiri hagtøl yvir virkseimið á sjúkrahúsunum skulu fáast til vega.

Sjúklingar skulu fáa samanhagandi sjúklingagongd tvørtur um markamót.

Málið er at hava viðgerðartrygd í almenna føroyska heilsuverkinum. Tað merkir, at øll skulu hava trygd fyri at fáa viðgerð, tá ið tey hava tørv á henni. Hetta skal gerast við avtalum við deildir og sjúkrahúsini um, at vit seta okkum ymisk mál fyri, nær tað er rímligt, at ein viðgerð verður framd og so stýra eftir tí.

Saman við heilsustarvsfólkum skulu vit orða eina heildarætlan fyri førleikamenning og víðari útbúgving.

Danska málførleikakravið til autorisatióin til heilsustarvsfólk skal broytast, so føroyskt er nøktandi.

Í sambandi við sjúkrameldingar skulu vit leggja okkum eftir móguleikaváttanum heldur enn sjúkraváttanum. Hesar skulu lýsa, hvat ein sjúklingur er førur fyri, heldur enn hvat hann ikki er førur fyri. Einans váttanir frá føroysku kommunulæknaskipanini verða góðkendar.

Vit skulu styrkja upplýsing, viðgerð og gransking av kvinnusjúkum.

Rúsevni

Avleiðingarnar av rúsevnamisnýtslu eru lemjandi fyri misnýttan, familjurnar og samfelagið sum heild. Tí er alneyðugt at seta hart inn í móti rúsevnum og avleiddum kriminaliteti.

Vit eiga styrkja eftirlitið við landamørkini.

Skjót og dygdargóð fyribyrging og hjálp skal veitast misnýttarum og familjum teirra.

Vit skulu áhaldandi stuðla átøkum og heildarætlanum á rúsevnaøkinum.

Viðgerðarstöðini skulu hava góðar sømdir, og ambulanti viðgerð eigur at verða sett í verk.

Almannamál

Vit skulu hava eitt gott og vælvirkandi almannaverk, sum veitir hjálp og vegleiðing til tey, ið hava tørv á tí. Borgarin skal altíð vera í miðdeplinum og hava móguleika fyri at fáa ein innihaldsríkan gerandisdag við so góðari lívsdygd sum gjørligt.

Vit skulu gera eina langtíðarætlan fyri bústaðir til fólk við serligum tørvi.

Einstaklingafyriskipanir og smærri stovnar verða lögð í størri eindir fyri at betra um tænastruna.

Fólk, ið bera brek, skulu hava møguleikar til at virka javnbjóðis við onnur í samfelagnum.

Stuðul til avlamisbilar skal setast í verk aftur við tillagingum.

Atkomuviðurskifti hjá teimum við skerdum førleika skulu tryggjast í almenna rúminum.

Stuðulsskipanir verða endurskoðaðar og í mest møguligan mun inntøkutreytaðar.

Sjúkradagpengalógin skal endurskoðast, so umsitingin verður einfaldari og rættvísari.

Eftirlønaruppsparing skal leggjast oman á fyrítíðarpensjón.

Um lønarsáttmálar í framtíðini verða givnar í krónum, eiga fólk- og fyrítíðarpensjónir eisini at hækka við sama krónutali.

Markið fyri móttroking av arbeiðsinntøku í fólkapensjón skal hækkað upp í 300.000, og samstundis verður móttrokingarprosentin hækkað upp í 30 prosent. Arbeiðsmarknaðargjöld skulu eisini rindast av arbeiðsinntøku hjá pensjónistum.

Vit vilja halda okkum til pensjónssemjuna frá 2018, samstundis sum vit lofta teimum, ið eru niðurslitin.

Samsýningin fyri at ansa eldri og óhjálpmum heima skal hækkað, og skipanin gerast smidligari.

Vit vilja endurskoða fyrisitingarbygnaðin í Almannaverkinum.

Vit vilja virka fyri at seta eldraverju í verk. Hetta fyri at hjálpa fólk, sum eru útsett fyri ágangi, so sum fíggjarligum ágangi ella eru í vandabólki.

Barna- og ungdómsmál

Vit vilja arbeiða fyri bestu umstøðum fyri menning og læring heilt frá vøggustovu til hægri lestur.

Vit arbeiða víðari við Barnalógini.

Aldursmark á 15 ár skal setast á sosialar miðlar. Snildfon skal úr skúlunum.

Dagstovnaøkið skal hava bestu karmar. Dagstovnalógin skal dagførast, og karmarnir nútímansgerast. Vit skulu útbúgva námsfrøðingar samsvarandi tørvin.

Fólkaskúlin er fremsti mál- og mentanarberi okkara, og við endamálsorðing síni leggur hann lunnar undir fólkærðisliga hugsan, kristna siðvenju og føroyska mentan. Vit vilja hava ein góðan fólkaskúla, har øll trívast, mennast og læra.

Vit vilja, at skúlarinir skulu fáa størri frælsi til at skipa ein skapandi skúla, har tað kreativa, handaliga og verkliga skal hava størri rúmd. Flokslæraraleikluturin eigur at verða styrktur og tvílæraraskipanin ment.

Orðblindaðkið má raðfestast og skipast betri í skúlaverkinum.

Stórir møguleikar eru í talgilding og vitlíki, men tað hevur eisini avbjóðingar við sær. Tí skulu vit hava eina ætlan hesum viðvíkjandi, serliga innan fyri námsætlanir og próvtøkuhættir.

Skúlabygnaðurin verður viðgjørdur sum heild, eitt nú viðvíkjandi 10. flokki.

Landsroyndirnar í 4. og 6. flokki skulu endurskoðast.

Tilboð skulu vera til tey, sum ikki trívast og aftra seg við at fara í skúla.

Undirvísingin í føroyskum sum annaðmál skal styrkjast í øllum fólkaskúlanum, og vit skulu raðfesta móttøkuflokkar, so øll fáa javnbjóðis møguleikar.

Øll hava rætt til menning, læring og skúlagongd, og tí skal sernámsfrøðiliga økið betrast. Støðið skal altíð takast í næminginum, og tí skal tænanast flytast nærri næminginum. Skipanin við Sernámi skal eftirmetast.

Ung við serligum tørvi skulu hava møguleika til at taka eina gymnasiala ella yrkisrættaða útbúgving.

Miðnámsútbúgvingarøkið skal styrkjast, so fjølbroyttu útbúgvingarmøguleikarnir verða varðveittir um alt landið. Hartil skal javnvág vera millum ymiskar breytir og lærugreinaøki, eins og millum bókligar og handaligar útbúgvingar.

Vit vilja, at upptøkukrøvini frá fólkaskúla til miðnám skulu endurskoðast.

Yrkisútbúgvingarskipanin og háskúlalógin skulu endurskoðast.

Bókligar avbjóðingar skulu ikki forða næmingum at taka eina handverksliga útbúgving.

Vit skulu hava fleiri vinnuligir útbúgvingar í Føroyum. Eisini skulu skúlaskeið hjá lærlingum helst takast í Føroyum.

Hægri útbúgving

Kampusverkætlanin skal halda fram.

Vit skulu gera eina heildarætlan fyri starvsfólkætørvin á arbeiðsmarknaðinum, sum síðani verður brúktur til at laga útbúgvingartilboð eftir.

Markið fyri, nær móttroking í lestrarstuðli byrjar, eigur at hækast.

Miðað verður eftir at hækka skattafrádráttin, so hann er kappingarførur við treytirnar hjá lesandi í Danmark.

Vit skulu skipa fleiri fjarlestrartilboð um landið. Eisini skulu vit halda fram við tilgongdini við Erasmus+.

Vit skulu kanna møguleikarnar fyri at góðkenna útbúgvingar hjá útlendingum, sum búgva her.

Gransking skal styrkjast og samskipast í samstarvi við vinnu og granskingareindir.

Almennur stuðul til gransking, menning og nýskapán eigur at hækast so líðandi.

Vit mugu áhaldandi framleiða føroyskt undirvísingartilfar, og FSA (føroyskt sum annaðmál) skal styrkjast. Eisini har skal undirvísingartilfar framleiðast.

Mentamál

Føroyska málið og mentanin eru grundarsteinurin undir okkara samleika. Tað er av alstórum týðningi, at hesi verða vard og styrkt á øllum økjum.

Vit skulu virka fyri, at framleiðsla av føroyskum tilfari til børn og ung verður raðfest á øllum miðlapallum.

Teknmálstulking skal styrkjast.

Listin skal stuðlast, men hon skal ikki stýrast, og vit vilja, at stuðulin til list verður raðfestur hægri.

Vit vilja, at fleiri børn og ung skulu fáa atgongd til musikkskúla.

Siðbundna mentanin verður styrkt.

Skipanin við miðlastuðuli verður endurskoðað.

Fólkakirkjan skal kunna dagføra kirkjubygningarnar til dagsins tørv, eitt nú viðvíkjandi atkomuviðurskiftum.

Føroyar skulu hava limaskap í altjóða olympisku nevndini, IOC.

Ítróttar- og frítíðarfelagsskapir skulu hava góðar umstøður, og ÍSF skal stuðlast fíggjarliga.

Arbeidsmarknaður

Vit vilja hava ein arbeidsmarknað, har virðisskapán, rættindi og samstarv fylgjast.

Arbeidshaldin skal hava atgongd til førleikamenning.

Vit vilja skipa og styrkja samstarvið millum arbeidsgevarar, fakkfelög og myndugleikar í sonevnt trípartasamstarv.

Í samráðingum við fakkfelög eiga vit at verða opin fyri móguleikanum at stytta arbeidsvikuna.

Vit skulu við samráðingum við fakkfelög gera skipanir, sum fyrbyggja, at lív og heilsa koma í vanda undir verkfalli.

Fyri at tryggja, at lønargjógvin ikki veksur, skulu vit miða eftir at samráðast í krónum heldur enn í prosentum.

Samgongan vil virka fyri, at fleiri velja störv í umsorganar- og røktarøkinum.

Almenni arbeidsmarknaðurin eigur at verða smidligur. Fólk skulu í størri mun hava móguleika at fara upp ella niður í arbeidstíð.

Vit vilja styrkja vaksnamannalæru og lívlanga førleikamenning – bæði fyri løntakarar og sjálvstøðug.

Eisini vilja vit lata skattafrádrátt ella endurgjald fyri limskap í fakkfelag við hámarki.

Barsilsskipanin skal vera smidligari, so foreldur sjálvi kunnu leggja til rættis.

Hámarkið í barsilsskipanini eigur støðugt at hækka upp í 60.000 kr. Foreldur eiga ikki at fara niður í løn, tá ið tey fara í barnsburðarfarloyvi.

Vit vilja lata ein skattafrían barnakekk upp á 20.000 kr. úr Barsilsskipanini, tá ið ein fær eitt barn.

Javnstöðaða

Menn og kvinnur skulu í øllum lutum hava somu rættindi og móguleikar at luttaka í arbeids- og samfelagslívinum.

Skipanir, sum arbeiða fyri javnstøðu, skulu styrkjast. Eisini skulu vit stuðla teimum tilboðum, sum arbeiða í móti mismuni og ágangi, sum eitt nú Kvinnuhúsið.

Harafurat skulu vit hava javnstøðu í huga í øllum samfelagsligum evnum.

Útlendingaøkið

Vit hava trot á arbeidsmegi, og tí er neyðugt í ávísan mun at taka útlenska arbeidsmegi til landið. Umráðandi er at føra ábyrgdarfullan útlendingapolitikk, har vit hava tamarhald á tilflytingini og seta krøv til hana.

Ótálmað tilflyting leggur trýst á almennu velferðartænasturnar. Vantandi málførleikar hjá tilflytarum eru ein avbjóðing - eitt nú hjá dagstovnum, fólkaskúlum og frítíðarskipanum. Samstundis skulu vit taka okkum væl av teimum, ið vilja integrera seg og skapa sína framtíð her.

Vit vilja avmarka móguleikan at fáa samfylgjandi familju við til Føroya fyrstu árin.

Vit skulu krevja reina revsiváttan frá útlendingum, sum vilja arbeiða í Føroyum.

Krøv skulu setast útlendingum, sum vilja verða verandi her. Eitt nú viðvíkjandi málsligum førleikum og kunnleika til føroyska mentan.

Skipanin fyri útlenska arbeiðsmegi skal verða smidligari, so tað verður lættari hjá útlendingum at brúka sínar førleikar.

Arbeiðsmegi frá ES og 3. londum skulu javnsetast við arbeiðstíð.

Samán við pørtunum á arbeiðsmarknaðinum skal eitt yvirlit gerast yvir lond, haðani arbeiðsmegi kann innflytast frá.

Arbeiðsgevarar skulu syrgja fyri, at fólk fara av landinum aftur, tá ið arbeiðsloyvi ganga út.

Vit skulu hava eina lóg um trúarsamfeløg, ið staðfestir, at føroysk lóggáva, mentan, fólkaraði, javnstøða og virði verða vird. Lógin skal eisini regulera útlenska fígging og banna útlenskari statsfígging.

Orka og umhvørvi

Føroyska náttúran skal verjast, so eisini komandi ættarlið fáa gleði av henni. Vit skulu seta ferð á grøna orkuskiptið. Umráðandi er at tryggja kappingarføri og at økja um sjálvbjargni á orkuøkinum til tess at minka um tørvin á innfluttari orku.

Har tørvur er á tí, skulu vit skipa verndarøki og halda fram at styrkja náttúrufyrisingina.

Vit skulu hava nýggja skipan fyri endurnýtslu og burturkasti, so at vit nýta náttúruframtíð skynsamt.

Vit vilja tryggja, at húski við lágum inntøkum kunnu vera við í orkuskiptinum, og at el-brúkarin ikki fær fleiri byrðar.

Ferð skal aftur setast á útbyggingina av vindorku og aðrari varandi orku. Eisini skal varandi avlopsorka nýtast skynsamt. Vit skulu skunda undir at loyva fleiri inn á marknaðin, sum framleiða inn á netið hjá SEV.

Samgongan vil samtykkja ein politikk á veðurlagsøkinum, sum setur eina realistiska kós við ítøkiligum málum fyri minking av útláti. Eisini skal hesin politikkur tryggja regluliga dagføring av málum og átøkum og kveikja kapping innan fyri grøna orkuframleiðslu.

Gjøgnumskygni skal verða tryggjað í orkukostnaðum og prísskipanum, so grøna orkan verður meira lokkandi.

Vit vilja kanna alternativar orkukeldur so sum kjarnorku og djúpan jarðhita.

Lógin skal broytast, soleiðis at tá ið umhvørvisárinsmetingar eru gjørdar og góðkendar, fær einki annað steðgandi virknað.

SEV keypir og selur alla elorku, ið verður flutt á elnetinum hjá SEV. Sølun fer fram í heilsølu ella smásølu. Tað skal vera gjørligt hjá privatum feløgnum at veita heildarloysnir til privatbrúkarar.

Skiftandi prísir skulu setast í verk, soleiðis at vit brúka orkuna skynsamari, til dømis náttarprísir. Miðað verður eftir at seta hetta í verk í januar 2027.

Vit eiga at gera lendisskipan fyri øki til orku bæði á landi og sjógvi.

Møguleiki skal vera hjá privatum at leggja net saman við SEV. Hetta eftir langtíðaravtalu millum partarnar, har SEV eigur netið.

Vit vilja skapa kappingarførar karmar fyri oljuvinnu, og tryggja, at oljutilfeingið kemur øllum samfelagnum og komandi ættarliðum til góðar.

Inntøkurnar frá móguligari oljuútvinnan verða settar í Búskapargrunnin, og renturnar kunnu takast inn á fíggarlógina. Partur av rentunum skal brúkast til grøna orkuskiftið.

Kommunur

Tað er umráðandi, at vit hava ein vælverkandi kommunalan geira.

Kommunurnar skulu frameftir skipast í størri og færri eindir. Samgongan vil fyrst og fremst eggja kommunum til sjálvbodnar samanleggingar í verandi valskeiði.

Samráðingar skulu takast upp við kommunurnar um nýggjan fíggingarleist í sambandi við eldraðkið.

Nýskipanir

Fólkasamansetingin ger, at trýstið á vælferðarsamfelagið økist hvørt ár. Tí má samfelagið rekast so skynsamt sum móguligt og tryggjast má, at mest móguligt fer til vælferðartænasturnar og minst móguligt fer til umsiting av vælferðartænastunum.

Lógarverkið skal endurskoðast fyri at minka um óneyðuga fyrisiting og eftirlit. Málið er at minka um lógarnøgðina og gera lóggávuverkið einfaldari.

Dupultfunkti nir skulu burtur. Eisini millum land og kommunur. Ein m lsvi ger  og ein k rum guleiki skal ver a reglan. Hetta skal ver a galdandi    kjum so sum: Byggisamtyktir, umhv rvism l, fer avinnum l, integrati nsm l, almanna- og heilsum l.

Fyristingarlig vi ger art i  skal ver a so stutt sum m guleig og ongant i  meira enn seks m na ir. Freistin, sum borgarar f a til svarskriv, skal svara til t i arn ytsluna hj  myndugleikum. Hetta fyri r ttartrygdina hj  borgarum.

Vit vilja kanna m guleikarnar fyri samanlegging ella ni urlegging av stovnum. Vit skulu hava so f  umsitingarlig l g sum gj rligt. L gm rk mugu setast   eitt n  visitati nskostna , hj lpart l og anna .

ES-l gir, sum til d mis GDPR, skulu endursko ast, uttan at vit missa st  u sum trygt tri jaland. R ttartryggin m  samsvara vi  f royska l gg vu, og revsiramman skal fylgja f royskari si venju.

Minstamark m  vera fyri, n r eftirlitsstovnar skulu g  kenna transakti nir.

Vit skulu f ra ein  byrgdarfullan f ggjarpolitikk, har samsvar er millum innt kur og  trei slur.

Vit seta   verk f ggjarpolitiskt regluverk.

Vit vilja kanna m guleikarnar fyri  tveiting av t nastum, har ta  er til fyrimuns fyri borgaran.

Fyri at tryggja t nastustigi  og starvsf lkatrivna in ver ur mi a  eftir st rri eindum innan fyri ta  almenna. Eitt minstamark eigur at vera sett   tali    starvsf lkum.

 byrgd fyri almennum verk tlanum skal liggja hj  t  stovni ella r  i, sum hefur j ttanina   f ggjarl gini.